प्रदेश सञ्चार माध्यम व्यवस्थापन ऐन, २०७५

आन्तरिक मामिल न्त्रालय, बागमती प्रदेश

बागमती प्रदेश सरकार

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय

हेटौंडा, नेपाल।

प्रदेश सञ्चार माध्यम व्यवस्थापन ऐन, २०७५

प्रमाणीकरण र प्रकाशन मिति

२०७५।०९।११

संशोधन गर्ने ऐन

१. केही प्रदेश ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७७ — २०७७।०४।१६

२. प्रदेश सञ्चार माध्यम व्यवस्थापन (पहिलो संशोधन) ऐन, २०७९ — २०७९।०४।३०

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

संवत् २०७५ सालको ऐन नं. २१

प्रदेश सञ्चार माध्यम व्यवस्थापन सम्बन्धी ऐन

प्रस्तावना: नेपालको संविधानले प्रत्याभूत गरेको विचार र अभिव्यक्तिको स्वतन्त्रता तथा सञ्चार एवं सूचनाको हक संरक्षण र सम्बर्धन गर्नको लागि प्रदेश भित्रका विभिन्न भाषा, साहित्य, कला र संस्कृतिको उत्थान तथा प्रवर्धनमा सहयोग पुऱ्याउन सञ्चार माध्यमको अनुमति, प्रकाशन, प्रसारण, सञ्चालन, नवीकरण र नियमनका लागि आवश्यक कानूनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

प्रदेश सभाले यो ऐन बनाएको छ।

परिच्छेद- १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ**: (१) यस ऐनको नाम "प्रदेश सञ्चार माध्यम व्यवस्थापन ऐन, २०७५" रहेको छ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. **<u>परिभाषा</u>**: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) "इजाजतपत्र" भन्नाले दफा ७ बमोजिमको इजाजत पत्र सम्झनु पर्छ।

•(क१) "अनलाइन पत्रकारिता" भन्नाले इन्टरनेटमा आधारित प्रविधिको प्रयोग गरी समाचार, सूचना, विचार वा श्रव्यदृश्य लगायतका समाचारमूलक वा जानकारीमूलक सामाग्रीहरुको उत्पादन, प्रकाशन वा प्रसारण वा वितरणको प्रयोजनका लागि समाचार लेखन, सूचना तथा दृश्य संकलन एवं सम्पादन सम्बन्धी प्राविधिक कार्य सम्झनु पर्छ।

•(क२) "अनलाइन सञ्चार माध्यम" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना वा दर्ता भई पत्रकारिता र सम्पादकीय सिद्धान्त अंगिकार गरी इन्टरनेटको माध्यममा संकेत, चिन्ह, अक्षर, आवाज, ग्राफिक्स, गीत संगीत, भिडियो, एनिमेसन तथा विभिन्न बहुमाध्यम (मल्टिमडिया) को प्रयोग गरी सन्देशमूलक वा विषयगत विचार सूचना तथा समाचार, तस्विर, श्रव्यदृश्यको रूपमा उत्पादन, प्रकाशन, प्रसारण वा वितरण गर्ने विधि, प्रक्रिया र माध्यम सम्झनु पर्छ।

(ख) "कार्यक्रम" भन्नाले श्रव्य, श्रव्य दृश्य वा विद्युतीय माध्यमद्वारा प्रसारण हुने जुनसुकै किसिमको कार्यक्रम सम्झनु पर्छ।

(ग) "कार्यालय" भन्नाले दफा ३७ बमोजिम स्थापना भएको कार्यालय सम्झनु पर्छ।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश

•केही प्रदेश ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७७ द्वारा थप।

(घ) "केबुल" भन्नाले कुनै निश्चित प्रसारण केन्द्रबाट तारको माध्यमद्वारा प्रसारण हुने सामग्री उपभोक्ता समक्ष पुऱ्याउने प्रविधि सम्झनु पर्छ।

(ङ) "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ।

(च) "पत्रपत्रिका" भन्नाले छापा वा विद्युतीय माध्यमद्वारा प्रकाशन र प्रसारण हुने पत्रपत्रिका सम्झनु पर्छ।

(छ) "पत्रकार" भन्नाले सञ्चार माध्यमबाट प्रसारण हुने सामग्री संकलन, लेखन वा सम्पादन गर्ने व्यक्ति सम्झनु पर्छ र सो शब्दले सम्पादक, फोटोपत्रकार, क्यामेरामेन, समाचार वाचक, व्यङ्ग्यचित्रकार, भाषासम्पादक, वेभडिजाइनर, स्तम्भलेखकम कार्यक्रम उत्पादक र कार्यक्रम प्रस्तोता समेतलाई जनाउँछ।

(ज) "प्रदेश" भन्नाले *बागमती प्रदेश समझनु पर्छ।

(झ) "प्रसारण" भन्नाले इसारा, ध्वनी, आकृति, तस्वीर वा अन्य यस्तै प्रकारबाट जानकारी गराउने सञ्चारसेवा सम्झनु पर्छ।

(ञ) "प्रसारक" भन्नाले प्रसारण संस्थाबाट प्रसारण हुने कार्यक्रम वाचन गर्ने व्यक्ति वा प्रस्तोता सम्झनु पर्छ र सो शब्दले त्यस्तो कार्यक्रम तयार गर्ने तथा सम्पादन गर्ने व्यक्तिलाई समेत जनाउँछ।

(ट) "प्रसारण संस्था" भन्नाले यस ऐन बमोजिम कार्यक्रम प्रसारण गर्न इजाजत पत्र प्राप्त व्यक्ति वा संगठित संस्था सम्झनु पर्छ।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

---

* केही प्रदेश ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित।

(ठ) "प्रेस प्रतिनिधि" भन्नाले दफा ४४ बमोजिम प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र प्राप्त व्यक्ति सम्झनु पर्छ।

(ड) "मन्त्रालय" भन्नाले आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय सम्झनु पर्छ।

•(ड१) "रेडियो उपकरण" भन्नाले यस ऐनमा फ्रिक्वेन्सी मोडुलेसन प्रसारण प्रणाली सञ्चालनका लागि प्रयोगत हुने रेडियो ट्रान्समिटर र सोसँग सम्बन्धित अन्य उपकरण मात्र सम्झनु पर्छ।

(ढ) "सञ्चार माध्यम" भन्नाले सूचना तथा सन्देश संप्रेषण गर्ने उद्देश्यले स्थापना भई प्रकाशन तथा प्रसारण हुने सरकारी, सामुदायिक र निजी क्षेत्रबाट सञ्चालित विद्युतीय तथा छापा सञ्चार माध्यम सम्झनु पर्छ।

(ण) "सञ्चार रजिष्ट्रार" भन्नाले दफा ३१ बमोजिम नियुक्त भएको व्यक्ति सम्झनु पर्छ।

(त) "सञ्चालक" भन्नाले सञ्चार माध्यम सञ्चालन गर्न प्रमाण पत्र प्राप्त व्यक्ति सम्झनु पर्छ।

(थ) "समाचारपत्र" भन्नाले सार्वजनिक एवं समसामयिक विषयका लेख, समाचार तथा विचार लगायतका विषय समावेश भएका सार्वजनिक रूपमा विक्री वा वितरण हुने पत्रपत्रिका सम्झनु पर्छ।

(द) "सम्पादक" भन्नाले सञ्चार माध्यम सञ्चालन संस्थाको समाचार वा समाचारमूलक कार्यक्रमको उत्पादन तथा प्रकाशन वा प्रसारण अधिकार र उत्तरदायित्व बहन गर्ने सम्पादक, प्रधान सम्पादक वा समाचार प्रमुख सम्झनु पर्छ।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

• केही प्रदेश ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७७ द्वारा थप।

(ध) "संविधान" भन्नाले नेपालको संविधान सम्झनु पर्छ।

(न) "स्याटेलाइट" भन्नाले विभिन्न प्रसारण सामग्री प्राप्त गर्न वा प्रेषण गर्न अन्तरिक्षमा अवस्थित भू-उपग्रह सम्झनु पर्छ।

(प) "स्वतन्त्र पत्रकार" भन्नाले कुनै पनि सञ्चार मिडियासँग प्रत्यक्ष संलग्न नभई स्वतन्त्र रूपमा पत्रकारिता गर्ने व्यक्ति सम्झनु पर्छ।

परिच्छेद- २

प्रसारण सम्बन्धी व्यवस्था

३. **प्रसारण सम्बन्धी कार्यक्रमको रेखदेख र सञ्चालनः** प्रदेश भित्र एकसय वाट •भन्दा माथि एक हजार बाट सम्मको रेडियो, एफ. एम. र स्याटेलाइट प्रणालीबाट प्रसारण हुने बाहेकको सञ्चार माध्यमको अनुमति, रेखदेख र सञ्चालनको नीति निर्माण गरी कार्यान्वन गर्ने अधिकार प्रदेश सरकारलाई हुनेछ।

४. **इजाजतपत्र नलिई प्रसारण गर्न नहुनेः** यस ऐन बमोजिम सबै सञ्चार माध्यमले इजाजत पत्र लिएर मात्र कार्यक्रम प्रसारण गर्नु पर्नेछ।

५. **इजाजतपत्रको लागि निवेदन दिनु पर्नेः** प्रदेशभित्र रेडियो, एफ. एम. र •केबुलमा आधारित टेलिभिजन प्रसारण गर्न चाहने व्यक्ति वा संस्थाले सञ्चार रजिष्ट्रार समक्ष तोकिए बमोजिमको ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ।

६. **निवेदनसाथ कागजात संलग्न गर्नुपर्नेः** (१) दफा ५ बमोजिमको निवेदन साथ देहायको कागजात संलग्न गर्नु पर्नेछः-

(क) प्रसारण संस्था दर्ताको प्रमाणपत्र,

• केही प्रदेश ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७७ द्वारा थप।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

(ख) सम्बन्धित संस्थाको विधान,

(ग) नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,

(घ) तोकिए बमोजिम निवेदन दस्तुर बुझाएको नगदी रसिद वा तोकिएको राजस्व खातामा जम्मा गरेको बैंक भौचर र

(ङ) प्रसारण केन्द्र रहने ठाउँको नक्सा सहितको विवरण।

•(च) तोकिए बमोजिमको अन्य कागजात।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कागजातको साथ सम्बन्धित विषयमा अनुभवी तथा ख्याति प्राप्त व्यक्ति वा मान्यता प्राप्त अनुसन्धनात्मक संस्थाबाट आफूले इजाजतपत्र लिन खोजेको विषयको आर्थिक, प्राविधिक तथा व्यवसायिक क्षेत्रको विस्तृत अध्ययन गर्न लगाई तयार गरेको प्रतिवेदन समेत संलग्न गर्नुपर्नेछ।

७. **इजाजतपत्र दिन सकिने**: (१) दफा ५ बमोजिमको निवेदन पर्न आएमा सञ्चार रजिष्ट्रारले उक्त निवेदन उपर आवश्यक छानविन गर्दा इजाजतपत्र दिन मनासिब देखेमा निवेदकलाई तोकिएको शर्तहरु पालना गर्ने गरी कार्यक्रम प्रसारण गर्न पैंतालीस दिनभित्र तोकिएको दस्तुर लिई इजाजतपत्र दिनेछ।

(२) इजाजतपत्रको ढाँचा तोकिए बमोजिम हुनेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम इजाजतपत्र दिन नसक्ने भए सो को आधार र कारण खुलाई निर्णय भएको सात दिनभित्र निवेदकलाई लिखित जानकारी दिनु पर्नेछ।

(४) उपदफा (३) बमोजिमको जानकारी उपर चित्त नबुझ्ने पक्षले जानकारी प्राप्त गरेको मितिले तीस दिनभित्र मन्त्रालय समक्ष पुनरावेदन गर्न सक्नेछ।

• केही प्रदेश ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७७ द्वारा थप।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

(५) उपदफा (३) बमोजिमको निवेदन परेको मितिले एक महिना भित्र मन्त्रालयले आवश्यक छानविन गरी निर्णय गर्नु पर्नेछ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम मन्त्रालयले गरेको निर्णय अन्तिम हुनेछ।

(७) यस अघि दर्ता भएका सञ्चार माध्यमहरुले यो ऐन प्रारम्भ भएको मितिले एक वर्ष भित्र अभिलेखीकरण गरी सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।

८. **विवरण पेश गर्नु पर्ने**: दफा ७ को उपदफा (१) बमोजिमको इजाजतपत्र प्राप्त गरेको एक वर्षभित्रमा अनिवार्य रूपमा प्रसारण गर्नु पर्नेछ र त्यस्तो कार्य प्रारम्भ हुनुअघि प्रसारण प्रारम्भ हुने दिन, प्रसारण गरिने दैनिक समय तालिका र प्रसारण गरिने कार्यक्रमको विवरण समेत सञ्चार रजिष्ट्रार समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

•८क. **रेडियो उपकरण अनुमतिपत्र सम्बन्धी व्यवस्था**: (१) कार्यालयले आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी संघीय कानून बमोजिम मापदण्ड पुगेका उपकरणहरु तोकिएका अनुमति प्राप्त विक्रेताबाट खरिद गर्ने प्रमाणका आधारमा रेडियो उपकरण लाईसेन्स जारी गर्न सक्नेछ।

(२) रेडियो उपकरण अनुमतिपत्रको ढाँचा तोकिए बमोजिम हुनेछ।

९. **प्रसार केन्द्र स्थापना**: (१) कुनै व्यक्ति वा संगठित संस्था वा संयुक्त लगानीमा स्वदेशी व्यक्ति वा संगठित संस्थाले स्याटेलाइट टेलिभिजन बाहेकको टेलिभिजन सम्बन्धी प्रसारण केन्द्र स्थापना गरी कुनै कार्यक्रम प्रसारण गर्न चाहेमा अनुमतिको लागि तोकिए बमोजिमका कागजात संलग्न गरी तोकिए बमोजिको ढाँचामा तोकिए बमोजिमको दस्तुर बुझाई निवेदन दिनु पर्नेछ।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

• केही प्रदेश ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७७ द्वारा थप।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निवेदन पर्न आएमा मन्त्रालयले उक्त निवेदन उपर आवश्यक छानविन गर्दा निवेदकलाई टेलिभिजन सम्बन्धी कार्यक्रम प्रसारण गर्ने अनुमति दिन मनासिब देखेमा तोकिए बमोजिमको दस्तुर लिई तोकिएको सर्तहरु पालना गर्ने गरी कार्यक्रम प्रसारण गर्न दिनेछ।

(३) अनुमति पत्रको ढाँचा तोकिए बमोजिम हुनेछ।

१०. **नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्थाः** (१) कार्यक्रम प्रसारण गर्ने संस्था वा व्यक्तिले प्राप्त इजाजतपत्रको प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त *हुनु अगावै रेडियो उपकरण अनुपतिपत्र समेतको नवीकरण गर्नु पर्नेछ र नवीकरण सम्बन्धी सर्तहरु र सो बापत बुझाउनु पर्ने शुल्क र दस्तुर तोकिए बमोजिम हुनेछ।

(२) यो ऐन प्रारम्भ हुनुभन्दा अगाडि प्रचलित कानून बमोजिम प्रसारण गर्न इजाजतपत्र पाएका प्रसारण गर्ने संस्थाले यस ऐन बमोजिम इजाजत पाएको मानिनेछ र त्यस्ता संस्थाले यो ऐन प्रारम्भ भएपछि तोकिए बमोजिम नवीकरण गर्नु पर्नेछ।

(३) अन्य प्रदेशमा प्रचलित कानून बमोजिम प्रसारण इजाजत लिई कार्यक्रम प्रसारण गरेका संस्थाले यस प्रदेशमा समेत ट्रान्समिटर लगायतका उपकरण राखी छुट्टै रिले स्टेसन स्थापना गरी कार्यक्रम प्रसारण गरेमा त्यस्ता प्रसारण संस्थाले तोकिए बमोजिमको सर्त पालना गर्नु पर्नेछ।

११. **प्रसारणमा रोक लगाउन सकिनेः** नेपालको संविधानको धारा ५ र धारा १९ को मर्म र भावना विपरीत काम गरेमा प्रदेश सरकारले प्रदेश

---

* केही प्रदेश ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७७ द्धारा संशोधित।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी एक पटकमा छ महिनामा नबढाई कुनै खास विषय, घटना वा क्षेत्रसँग सम्बन्धित कुनै कार्यक्रम प्रसारण संस्थाबाट प्रसारण गर्न नपाउने गरी रोक लगाउन सक्नेछ।

१२. *__नियमन गर्न सकिने__: मन्त्रालय वा कार्यालयले कुनै सञ्चार संस्थाले यस ऐन तथा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम, कार्यविधि, निर्देशिका एवं मापदण्डको पालना भए नभएको सम्बन्धमा नियमन गर्न सक्नेछ। त्यसरी नियमन गर्दा कानून विपरीत कार्य गरेको पाइएमा आवश्यक कारबाही गर्नेछ।

१३. **प्रसारण तथा वितरण शुल्कः** (१) प्रसारण संस्थाले कुनै कार्यक्रम ♣प्रसारण तथा वितरण गरे बापत सञ्चार रजिष्ट्रारको कार्यालयमा प्रसारण तथा वितरण शुल्क (रोयल्टी) बुझाउनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको शुल्क तोकिए बमोजिम हुनेछ।

१४. **कार्यक्रम उत्पादन तथा प्रसारणः** प्रसारण संस्थाले कुनै कार्यक्रमको उत्पादन तथा प्रसारण गर्दा देहायका कुरालाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछः-

(क) प्रदेशमा सञ्चालन गरिने कृषि, शिक्षा, उद्योग, वाणिज्य, विज्ञान र प्रविधि, स्वास्थ्य तथा खेलकुद, परिवार नियोजन र पर्यटन, वन तथा वातावरण संरक्षण लगायतका विकासमूलक कार्यक्रम,

(ख) प्रदेशभित्रका जात जाति, भाषा, वर्ग, क्षेत्र, लिङ्ग तथा धार्मिक सम्प्रदायबीच समानता, आपसी सद्भाव र सामन्जस्यता अभिवृद्धि गर्ने किसिमका कार्यक्रमहरू,

(ग) प्रदेशभित्रका विभिन्न भाषा, साहित्य र संस्कृतिको उत्थानमा सहयोग पुर्याउने कार्यक्रम,

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित।

♣ केही प्रदेश ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७७ द्धारा संशोधित।

(घ) राष्ट्रिय हित र राष्ट्रिय एकतामा अभिबृद्धि गराउने विषयका कार्यक्रम,

(ङ) कानूनी सचेतना तथा नैतिक जागरण वृद्धि गर्ने विषयका कार्यक्रमहरू,

(च) सामाजिक चेतना बढाउने र लोकतान्त्रिक मूल्य, मान्यता एवं संस्कारको विकास गराउने किसिमका कार्यक्रमहरू,

(छ) अन्तर प्रदेश र छिमेकी मुलुक तथा मित्रराष्ट्रहरू सँगको सम्बन्धमा प्रतिकूल प्रभाव नपार्ने विषयका कार्यक्रमहरू,

(ज) राष्ट्रले अख्तियार गरेको परराष्ट्र नीति सम्बन्धी कार्यक्रमहरू,

(झ) प्रदेशभित्रको लोक गीत र लोक संस्कृतिको प्रवर्द्धन तथा सम्बर्द्धन हुने कार्यक्रमहरू,

(ञ) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा भए गरेका महत्वपूर्ण गतिविधिहरू,

(ट) प्रदेशभित्रका भौतिक, जैविक तथा प्राकृतिक र वैज्ञानिक खोज अनुसन्धानका कार्यक्रमहरु।

१५. <u>विदेशी प्रसारण संस्था वा सञ्चार माध्यमलाई प्रसारण समय उपलब्ध गराउन सकिने</u>: विदेशी प्रसारण संस्था वा सञ्चार माध्यमहरूले प्रसारण संस्थाबाट कुनै कार्यक्रम प्रसारण गराउन चाहेमा प्रचलित कानूनको प्रतिकूल नहुने गरी कार्यक्रम प्रसारण गर्न सञ्चार रजिष्ट्रारले समय उपलब्ध गराउन सक्नेछ।

१६. <u>विज्ञापन प्रसारण गर्न नपाइने</u>: (१) दफा १५ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रसारण संस्थाले देहायको कुराहरूको विज्ञापन प्रसारण गर्न गराउन हुँदैन:-

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

(क) राजनैतिक दलहरूलाई झुठो आरोप र लान्छना लगाउने विषयका कुराहरू,

(ख) अश्लिल तथा कुनै व्यक्तिको मञ्जुरी बिना निजको पारिवारिक तथा सामाजिक पक्षसँग सम्बन्धित सामग्रीहरू,

(ग) राज्य विरुद्धको हिंसात्मक गतिविधिलाई बढावा दिने सामग्रीहरू,

(घ) जनमानसमा अस्वाभाविक भय, डर, हिंसा, झुट्टा अफवाह फैलाउने लगायत आतङ्क पैदा गर्ने प्रकृतिका सामग्रीहरु,

(ङ) राज्यका परराष्ट्र नीति विपरीतका कुराहरु,

(च) कुनै पनि जातजात, भाषा, धर्म, लिङ्ग, वर्ग र संस्कृतिलाई अवहेलना गर्ने तथा द्वेष उत्पन्न गर्ने सामग्रीहरू,

(छ) महिला हिंसालाई बढावा दिने, महिलाको अपमान गर्ने र बेइज्जत गर्ने प्रकृतिका सामग्रीहरु।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि निर्वाचनको समयमा सम्बन्धित राजनीतिक दलले निर्वाचन आयोगको अनुमति लिई कुनै पनि राजनीतिक दललाई आफ्नो घोषणापत्र, कार्यक्रम लगायतको जानकारी गराउन यस दफाले बन्देज लगाएको मानिने छैन।

१७. **<u>प्रसारकको काम, कर्तव्य र अधिकार</u>**ः प्रसारकको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिमको हुनेछः-

(क) आफू समक्ष प्राप्त हुन आएका सूचना, समाचार, लेख वा कार्यक्रमहरूको सत्यता बारे आवश्यक छानविन गरी निर्धारित समयमा प्रसारण गर्ने, गराउने,

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

(ख) निष्पक्ष र तथ्यमा आधारित समाचारको सम्पादन तथा प्रसारण गर्ने, गराउने,

(ग) सार्वजनिक सुरक्षा, नैतिकता र सामाजिक मर्यादामा आँच आउने किसिमका कार्यक्रम प्रसारण गर्न, गराउन नहुने,

(घ) कसैको चरित्र हत्या वा अपमान हुने वा लैङ्गिक हिंसा वा विभेदलाई बढवा दिने प्रकृतिका सामग्री प्रसारण नगर्ने वा गर्न नलगाउने,

(ङ) लापरवाही वा हेलचेत्र्याईंपूर्वक कुनै पनि कुराको प्रसारण गर्न वा गराउन नहुने,

(च) कुनै विवादास्पद विषयमा प्रसारण गर्नु परेमा वस्तुनिष्ठ र यथार्थपरक ढंगबाट विश्लेषण गरी वस्तुस्थितिलाई नबंग्याई प्रसारण गर्नु पर्ने,

(छ) गलत तथा भ्रामक समाचार तथा अन्य सामग्रीको प्रसारण गर्न नहुने,

(ज) प्रसारण संस्थाले तोकिदिए बमोजिम अन्य कार्य गर्ने।

१८. **<u>फ्रिक्वेन्सी सम्बन्धी व्यवस्था</u>**: फ्रिक्वेन्सी सम्बन्धी व्यवस्था संघीय कानून बमोजिम हुनेछ।

१९. **<u>प्रसारण माध्यमको वर्गीकरण:</u>** (१) सञ्चार रजिष्ट्रारले प्रदेशभित्रको प्रसारण माध्यमलाई सार्वजनिक सेवा प्रसारक, सामुदायिक प्रसारक र निजी एवं व्यापारिक प्रसारकको रूपमा वर्गीकरण गर्न सक्नेछ।

(२) उपधारा (१) बमोजिमको अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

परिच्छेद- ३

पत्रपत्रिका सम्बन्धी व्यवस्था

२०. **पत्रपत्रिका दर्ता गर्नु पर्ने:** (१) सार्वजनिक रूपमा बिक्री वितरण हुने पत्रपत्रिका प्रदेशभित्र प्रकाशित गर्न चाहने व्यक्तिले पत्रपत्रिकाको नाम, किसिम, भाषा, आकार, पृष्ठ सङ्ख्या, छापिने सङ्ख्या र प्रकाशित हुने स्थान समेत खुलाई पत्रपत्रिका दर्ता गर्नको लागि तोकिए बमोजिमको दस्तुर सहित तोकिएको ढाँचामा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारी समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ।

तर प्रदेश सरकारको स्वामित्व भएको संगठित संस्था, विश्वविद्यालय, प्रदेश सरकारको स्वीकृति प्राप्त शिक्षण संस्था, कुनै राजनैतिक दल वा संगठनको मुखपत्रको रूपमा प्रकाशित हुने पत्रपत्रिकालाई यस दफा बमोजिम दर्ता गराउन आवश्यक पर्ने छैन।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि प्रमुख जिल्ला अधिकारीले सो निवेदन उपर आवश्यक छानविन गरी पैंतीस दिनभित्र निवेदकलाई त्यस्तो पत्रपत्रिका प्रकाशन गर्न तोकिए बमोजिम अस्थायी प्रमाणपत्र दिनेछ।

तर निवेदनमा उल्लिखित पत्रपत्रिकाको नामसँग मिल्ने गरी अर्को कुनै पत्रपत्रिका दर्ता भैसकेको रहेछ भने निवेदकलाई त्यस्तो नामबाट अस्थायी प्रमाणपत्र दिइने छैन।

(३) उपदफा (२) बमोजिम अस्थायी प्रमाणपत्र दिइसकेपछि प्रमुख जिल्ला अधिकारीले त्यस्तो पत्रपत्रिकाको सम्पूर्ण विवरण सहित सो कुराको सूचना सञ्चार रजिष्ट्रारलाई दिनु पर्नेछ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम सूचना प्राप्त भएपछि सञ्चार रजिष्ट्रारले सो पत्रपत्रिकाको नामसँग मिल्ने गरी अन्य कुनै पत्रपत्रिका दर्ता भएको छ छैन हेरी सो नामसँग मिल्ने गरी दर्ता भएको रहेनछ भने त्यस्तो पत्रपत्रिका प्रकाशन गर्न स्थायी प्रमाणपत्र दिने गरी सञ्चार रजिष्ट्रारले स्वीकृति दिनेछ।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

(५) उपदफा (४) बमोजिम सञ्चार रजिष्ट्रारबाट स्वीकृति पाएपछि प्रमुख जिल्ला अधिकारीले सम्बन्धित निवेदकलाई स्थायी प्रमाणपत्र दिनेछ।

(६) निवेदकलाई स्थायी प्रमाणपत्र दिन नमिल्ने उचित कारण भएमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले सोही कुराको जानकारी निवेदकलाई सामान्यतया दरखास्त परेको तीन महिनाभित्र दिनु पर्नेछ।

(७) उपदफा (६) बमोजिमको जानकारी दिएपछि निवेदकको अस्थायी प्रमाणपत्र स्वतः खारेज हुन्छ।

(८) उपदफा (५) बमोजिम प्रमाणपत्र दिएपछि प्रमुख जिल्ला अधिकारीले पत्रपत्रिका सम्बन्धी विवरण दर्ता किताब र विद्युतीय माध्यममा अभिलेख राख्नु पर्नेछ।

(९) पत्रपत्रिकाको नाम, किसिम र भाषा परिवर्तन गर्नु पर्ने भएमा वा कुनै पत्रपत्रिका एकभन्दा बढी भाषामा प्रकाशित गर्नु परेमा उपदफा (१) बमोजिम प्रमुख जिल्ला अधिकारीबाट स्वीकृति लिनु पर्नेछ।

(१०) उपदफा (९) मा उल्लेख भएदेखि बाहेक पत्रपत्रिका सम्बन्धी अन्य विवरणमा कुनै परिवर्तन गर्नु परेमा स्वीकृतिको लागि त्यसको विवरण प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई दिनु पर्नेछ।

(११) उपदफा (१०) बमोजिम विवरण प्राप्त हुनासाथ प्रमुख जिल्ला अधिकारीले उपदफा (८) बमोजिमको अभिलेख राखी त्यसको स्वीकृति सम्बन्धित प्रकाशकलाई दिनु पर्नेछ।

(१२) यस दफा बमोजिम दर्ता भएको पत्रपत्रिकाको विवरणमा भएका परिवर्तनको जानकारी प्रमुख जिल्ला अधिकारीले सञ्चार रजिष्ट्रारलाई दिनु पर्नेछ।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

२१.	**पत्रपत्रिकाको अभिलेख गराउनु पर्नेः** (१) कसैले विदेशी पत्रपत्रिकाको प्रदेश संस्करण तथा मुद्रण गर्न चाहेमा पत्रपत्रिकाको नाम, किसिम, भाषा, आकार, पृष्ठ सङ्ख्या, छापिने सङ्ख्या र प्रकाशित हुने स्थान समेत खलाई पत्रपत्रिका अभिलेखको लागि तोकिए बमोजिमको ढाँचामा सञ्चार रजिष्ट्रार समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ।

तर सरकारको स्वामित्व भएको संगठित संस्था, विश्वविद्यालय, प्रदेश सरकारको स्वीकृति प्राप्त शिक्षण संस्था, कुनै राजनीतिक दल वा संगठनको मुखपत्रको रूपमा प्रकाशित हुने प्रकाशनलाई यस दफा बमोजिम अभिलेख गराउन पर्ने छैन।

(२) सञ्चार रजिष्ट्रारले उपदफा (१) बमोजिम अभिलेखका लागि पेश हुन आएको निवेदन छानविन गर्दा प्रकृया नपुगेको पाइएमा सोको कारण खोली निवेदन फिर्ता गर्नु पर्नेछ र अभिलेख भएको पत्रपत्रिकाको विवरण खुल्ने भए तोकिएको ढाँचामा छुट्टै अभिलेख किताब खडा गरी राखु पर्नेछ।

(३) प्रदेशस्तरको पत्रपत्रिकाको नाम, किसिम, भाषा र आकार परिवर्तन गर्नु पर्ने भएमा, एकभन्दा बढी भाषामा प्रकाशित गर्नु परेमा वा अन्य विवरण परिवर्तन गर्नु पर्ने भएमा उपदफा (१) बमोजिम सञ्चार रजिष्ट्रार समक्ष निवेदन दिई परिवर्तित विवरण स्वीकृत गराउनु पर्नेछ।

२२.	**पत्रपत्रिकामा उल्लेख गर्नु पर्नेः** पत्रपत्रिकामा प्रकाशक, सम्पादक, मुद्रक र छापाखानाको नाम तथा प्रकाशन वर्ष र अंक तोकिए बमोजिम स्पष्ट बुझिने गरी उल्लेख गर्नु पर्नेछ।

२३.	**पत्रपत्रिकाको आकार र पृष्ठ सङ्ख्याः** (१) दफा २१ बमोजिम अभिलेखीकरण भई प्रकाशित हुने पत्रपत्रिकाको न्यूनतम र अधिकतम आकार र पृष्ठ सङ्ख्या तोकिए बमोजिम हुनेछ।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय बागमती प्रदेश

(२) उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको आकार र पृष्ठ सङ्ख्यामा घटी बढी गरी प्रकाशित हुने पत्रपत्रिकालाई प्रदेश सरकार वा प्रदेश सरकारको स्वामित्व भएको संस्थाबाट दिइने सुविधा, सहायता वा विज्ञापन प्रदान गरिने छैन।

२४. **पत्रपत्रिकाको प्रकाशनः** प्रकाशकले पत्रपत्रिकाको प्रत्येक संस्करण दफा २१ बमोजिमको अभिलेखमा उल्लिखित विवरणमा फरक नपारी प्रकाशन गर्नु पर्नेछ।

२५. **पत्रपत्रिकाको वर्गीकरणः** (१) सञ्चार रजिष्ट्रारमा अभिलेखीकरण भएका पत्रपत्रिकालाई प्रदेश सरकार वा प्रदेश सरकारको स्वामित्व भएको संस्थाबाट उपलब्ध गराइने सेवा सुविधा तथा विज्ञापन उपलब्ध गराउने प्रयोजनका लागि तोकिए बमोजिमको प्रक्रिया अपनाई वर्गीकरण गरिनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम वर्गीकरण गर्दा पत्रपत्रिका प्रकाशन संस्थाको भौतिक पूर्वाधार, जनशक्ति, लगानी, उद्देश्य, स्वामित्व, पत्रपत्रिकाको पहुँच क्षेत्र र अन्य तोकिएको आधारमा सञ्चार रजिष्ट्रारले वर्गीकरण गर्नेछ।

२६. **पत्रपत्रिका दर्ता खारेज नगरिनेः** (१) दफा २० बमोजिम दर्ता भई दफा २१ बमोजिम अभिलेखीकरण भएको कुनै पत्रपत्रिकामा कुनै समाचार, लेख, सम्पादकीय, रचना, सूचना वा अन्य कुनै सामग्री प्रकाशित गरे बापत त्यस्तो पत्रपत्रिका अभिलेखीकरणबाट हटाउने वा दर्ता खारेज वा जफत गरिने छैन।

(२) यस ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको विपरीत कुनै पत्रपत्रिकामा कुनै समाचार, लेख, सम्पादकीय, रचना, सूचना वा अन्य कुनै सामग्री प्रकाशित गरेमा त्यस्तो पत्रपत्रिकालाई पहिलो पटक सचेत गराउन सकिनेछ।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय बागमती प्रदेश

(३) उपदफा (२) बमोजिम सचेत गराउदा समेत यस ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको विपरीत कुनै कार्यक्रम प्रसारण गरेमा मन्त्रालयले त्यस्तो प्रसारण संस्थाले प्राप्त गरेको इजाजतपत्र रद्द गर्न सक्नेछ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम इजाजतपत्र रद्द गर्नु अघि मन्त्रालयले त्यस्तो पत्रपत्रिकालाई आफ्नो सफाइ पेश गर्न मनासिव माफिकको मौका दिनु पर्नेछ।

परिच्छेद- ४

<u>अनलाइन सञ्चार माध्यम सम्बन्धी व्यवस्था</u>

२७. ✂.......................

•**२७क. <u>अनलाइन सञ्चार माध्यमको दर्ता</u>**: (१) अनलाइन सञ्चार माध्यम सञ्चालन गर्न चाहने व्यक्ति वा संस्थाले तोकिए बमोजिमको विवरण सहित सञ्चार रजिष्ट्रार समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिने व्यक्ति वा संस्थालाई सञ्चार रजिष्ट्रारले कागजात अध्ययन गर्दा अनलाइन सञ्चार माध्यम दर्ता गर्न मनासिव देखेमा दर्ता प्रमाणपत्र प्रदान गर्न सक्नेछ।

(३) अनलाइन सञ्चार माध्यमलाई सञ्चार रजिष्ट्रारले दर्ता किताब र विद्युतीय अभिलेखमा राख्नु पर्नेछ।

(४) संघीय कानून बमोजिम दर्ता भएका अनलाइन सञ्चार माध्यमहरुले यस ऐन बमोजिम सञ्चालन हुन चाहेमा अभिलेखीकरणका लागि निवेदन दिनु पर्नेछ र यसरी अभिलेखीकरण हुन आएका अनलाइन सञ्चार माध्यम यसै कानून बमोजिम दर्ता भएको मानिनेछ।

✂ केही प्रदेश ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७७ द्वारा झिकिएको।

•केही प्रदेश ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७७ द्वारा थप।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

(५) अनलाइन सञ्चार माध्यमको दर्ता तथा अभिलेख सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

२८. **अनलाइन पत्रकारिताको प्रमाणपत्र दिनु पर्ने**: (१) सञ्चार रजिष्ट्रारले दफा २९ बमोजिम सञ्चार रजिष्ट्रारको कार्यालयमा अभिलेखीकरण भएको अनलाइन सञ्चार माध्यमलाई अनलाइन पत्रकारिताको प्रमाणपत्र दिनेछ।

(२) अनलाइन सञ्चार माध्यमको अभिलेखीकरण गर्ने, प्रमाणपत्र दिने र अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

२९. **विवरण राख्नु पर्ने**: अनलाइन सञ्चार माध्यमले देहायका विवरण आफ्नो वेवसाइटमा राख्नु पर्नेछ:-

(क) सञ्चार रजिष्ट्रारबाट प्राप्त अभिलेखीकरणको नम्बर, आर्थिक वर्ष, सञ्चालकको नाम, ठेगाना, फोटो, सम्पर्क फोन नम्बर, इमेल, फेसबुक पेज, वेवसाइट,

(ख) सञ्चालक, सम्पादक, समाचार प्रमुख र सम्वाददाताको नाम, ठेगाना, फोटो, सम्पर्क फोन नम्बर, इमेल,

(ग) तोकिए बमोजिमका अन्य विषय।

३०. **विदेशबाट प्रकाशित अनलाइन न्यूज पोर्टल**: विदेशबाट प्रकाशन वा प्रसारण हुने अनलाइन न्यूज पोर्टलमा प्रकाशित वा प्रसारित कुनै सामग्री दफा ४६ विपरीत रहेको कुरा कुनै स्रोतबाट जानकारी भएमा सञ्चार रजिष्ट्रारले त्यस्तो सामग्रीलाई प्रदेशभित्र प्रकाशन वा प्रसारण गर्न रोक लगाउन सक्नेछ।

परिच्छेद- ५

सञ्चार रजिष्ट्रार सम्बन्धी व्यवस्था

३१. **सञ्चार रजिष्ट्रारको नियुक्ति**: सञ्चार माध्यमको दर्ता, अभिलेखीकरण, इजाजत, अनुगमन तथा नियमन गर्न मन्त्रालयको सिफारिसमा प्रदेश सरकारले एक सञ्चार रजिष्ट्रारको नियुक्ति गर्नेछ।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

[+]तर सञ्चार रजिष्ट्रारको नियुक्ति नभएसम्म वा पन्ध्र दिनभन्दा बढी बिदामा बसेमा वा पद रिक्त भएको अवस्थामा मन्त्रालयको सचिवले सञ्चार रजिष्ट्रारको रूपमा कामकाज गर्नेछ।

३२. **योग्यताः** सञ्चार रजिष्ट्रारको पदमा नियुक्ति हुन देहाय बमोजिमको योग्यता पुगेको हुनु पर्नेछः-

(क) नेपाली नागरिक,

(ख) पैंतीस वर्ष उमेर पूरा भई साठी वर्ष ननाघेको,

(ग) मान्यताप्राप्त विश्वविद्यालयबाट कम्तीमा स्नातकोत्तर तहको उपाधि हासिल गरेको,

(घ) सम्बन्धित क्षेत्रमा कम्तीमा दस वर्षको अनुभव हासिल गरेको,

(ङ) नैतिक पतन देखिने फौजदारी कसूरमा सजाय नपाएको,

(च) नियुक्ति हुँदाका बखत कुनै राजनीतिक दलको सदस्य नरहेको।

[+]३२क. **शपथ ग्रहणः** सञ्चार रजिष्ट्रारले कार्यभार सम्हाल्नु अघि मन्त्रालयको मन्त्री समक्ष अनुसूचीको ढाँचामा पद तथा गोपनीयताको शपथ ग्रहण गर्नु पर्नेछ।

३३. **पारिश्रमिक र सुविधाः** दफा ३१ बमोजिम नियुक्त हुने सञ्चार रजिष्ट्रारको पारिश्रमिक र सुविधा नेपाल सरकारको रा.प. प्रथम श्रेणीको कर्मचारीले पाए सरह हुनेछ।

[•]३३क. **बिदा एवं भ्रमण आदेश स्वीकृत गर्ने अधिकारीः** सञ्चार रजिष्ट्रारको बिदा एवं देश भित्र गर्ने भ्रमण आदेशको स्वीकृत गर्ने अधिकारी मन्त्रालयको सचिव हुनेछ।

[+] पहिलो संशोधनद्वारा थप।

[•] केही प्रदेश ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७७ द्वारा थप।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

३४. **पदावधिः** सञ्चार रजिष्ट्रारको पदावधि चार वर्षको हुनेछ।

३५. **सञ्चार रजिष्ट्रारको पद रिक्त हुने व्यवस्था**ः देहायको अवस्थामा सञ्चार रजिष्ट्रारको पद रिक्त भएको मानिनेछः-

(क) प्रदेश सरकार समक्ष दिएको लिखित राजीनामा स्वीकृत भएमा,

(ख) प्रदेश सरकारले निजलाई पदबाट हटाएमा,

(ग) निजको पदावधि पूरा भएमा,

(घ) नैतिक पतन देखिने फौजदारी कसूरमा अदालतबाट कसूरदार ठहरेमा,

(ङ) निजको मृत्यु भएमा।

३६. **सञ्चार रजिष्ट्रारको काम, कर्तव्य र अधिकार**ः सञ्चार रजिष्ट्रारको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) दैनिक प्रशासनिक कार्य गर्ने,

(ख) एफ.एम रेडियो, टेलिभिजन र पत्रपत्रिका सञ्चालनको अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने, नवीकरण, वर्गीकरण र नियमन गर्ने,

(ग) पत्रपत्रिका, अनलाइन सञ्चारमाध्यम, रेडियो, सामुदायिक रेडियो, टेलिभिजन, केबुल टेलिभिजन र केबुल वितरकको अभिलेख राख्ने,

(घ) सञ्चार प्रविधिको प्रयोग र विकास प्रवर्धनका लागि आवश्यक कार्य गर्ने,

(ङ) सञ्चारका माध्यमलाई दिइने सुविधाका सम्बन्धमा प्रदेश सरकारलाई सिफारिश गर्ने,

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

(च) नीति कार्यक्रम एवं बजेट तयार गर्ने,

(छ) बजेट खर्च गर्ने, खर्चको लेखा राख्ने र लेखा परीक्षण गराउने,

(ज) आफूलाई प्राप्त अधिकार मातहतका अन्य कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्ने,

(झ) मन्त्रालयले समय समयमा दिएको निर्देशन बमोजिमको कार्य गर्ने,

(ञ) तोकिएका अन्य कार्य गर्ने।

३७. **कार्यालयः** सञ्चार रजिष्ट्रारको कार्यालय प्रदेशको राजधानीमा रहनेछ।

३८. **कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्थाः** सञ्चार रजिष्ट्रारको कार्यालयलाई आवश्यक पर्ने कर्मचारी प्रदेश सरकारको स्वीकृत दरबन्दी बमोजिम मन्त्रालयले व्यवस्था गर्नेछ।

३९. **प्रतिवेदनः** सञ्चार रजिष्ट्रारले आफूले सम्पादन गरेका कार्यहरुको विवरण सहितको वार्षिक प्रतिवेदन मन्त्रालय मार्फत प्रदेश सरकार समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

परिच्छेद- ६

सञ्चार सम्बन्धी अन्य व्यवस्था

४०. **कार्यविधि बनाई लागू गर्नेः** (१) यस ऐन बमोजिम सञ्चालित सञ्चार माध्यमले प्रकाशन, प्रसारण लगायतका काम कारबाहीलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी, पारदर्शी, जवाफदेही बनाउन यस ऐनको प्रतिकूल नहुने गरी कार्यविधि बनाई लागू गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कार्यविधिमा देहायका विषय समावेश गर्नु पर्नेछः-

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

(क) सञ्चार माध्यमले प्रकाशन वा प्रसारणको स्वनियमन र स्वमूल्याङ्कनका लागि आफ्नो संस्थासँग असम्बद्ध र कुनै स्वार्थ नरहेको स्वतन्त्र विज्ञ सहितको सञ्चार माध्यम स्वनियमन समिति गठन गर्ने विषय,

(ख) सञ्चार माध्यमले आफ्नो र आफ्ना कर्मचारीहरुको लागि आवश्यक आचार संहिताको निर्माण गरी लागू गर्ने विषय,

(ग) सञ्चार माध्यमले प्रकाशन वा प्रसारण गरेको कुनै विषयले मर्का परेको भनी कुनै व्यक्ति वा संस्थाले गुनासो वा खण्डन गरेमा सोको सुनुवाइ गर्ने विषय,

(घ) कर्मचारीले प्राप्त गर्ने सेवा सुविधा सम्बन्धी विषय,

(ङ) कार्यविधि सम्बन्धी अन्य विषय तोकिए बमोजिम हुनेछ।

४१. **<u>लगानी सम्बन्धी व्यवस्थाः</u>** (१) कुनै पनि व्यक्ति, समूह वा संस्थाले सञ्चार माध्यम सञ्चालन गर्न यस ऐन बमोजिम अभिलेखीकरण वा इजाजत लिनका लागि दिइने निवेदन साथ सम्बन्धित सञ्चार माध्यममा गरिने लगानीको स्रोत खुलाउनु पर्नेछ।

(२) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै सञ्चार माध्यममा पचास प्रतिशतभन्दा बढी लगानी गरी सञ्चालन गरेका व्यक्ति, परिवार वा समूहले सो बाहेक एकै प्रकृतिका अन्य प्रकाशन वा प्रसारण माध्यमको स्वामित्वमा निर्णयात्मक हिस्सा हुने गरी लगानी गर्न पाउने छैन।

(३) सञ्चारमा लगानी सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

४२. **सञ्चारको स्वामित्व हस्तान्तरणः** यस ऐन बमोजिम अभिलेखीकरण भएको सञ्चार माध्यमको स्वामित्व कानून बमोजिम हस्तान्तरण भई कसैले प्राप्त गरेमा सो प्राप्त गर्ने व्यक्तिले सात दिनभित्रमा सोको जानकारी तोकिए बमोजिमको ढाँचामा सञ्चार रजिष्ट्रारलाई दिनु पर्नेछ र सो को विवरण सञ्चार रजिष्ट्रारको कार्यालयले दर्ता किताबमा जनाई राख्नु पर्नेछ।

४३. **सञ्चार माध्यम सञ्चालन शुरु भएको तथा बन्द भएको जानकारी दिनुपर्नेः** (१) सञ्चार माध्यमले प्रकाशन तथा प्रसारण शुरु भएको जानकारी सञ्चार रजिष्ट्रारलाई दिनु पर्नेछ।

(२) सञ्चार रजिष्ट्रारको कार्यालयमा अभिलेखीकरण भएका सञ्चार माध्यम कुनै कारणले सञ्चालन गर्न नसकेमा वा सञ्चालन भई बन्द गर्नु परेमा सोको जानकारी सञ्चार रजिष्ट्रारलाई गराउनु पर्नेछ।

४४. **प्रेस प्रतिनिधि सम्बन्धी व्यवस्थाः** (१) कुनै नेपाली वा विदेशी सञ्चार सम्बन्धी संस्थाले प्रदेशभित्र काम गर्ने आफ्ना प्रतिनिधिहरुको नाम, योग्यता र कार्यक्षेत्र समेत उल्लेख गरी तोकिए बमोजिमको विवरण सञ्चार रजिष्ट्रार समक्ष बुझाउनु पर्नेछ।

तर विदेशी मित्रराष्ट्रका राष्ट्राध्यक्ष वा सरकार प्रमुख वा उच्चस्तरीय प्रतिनिधि मण्डल प्रदेश भ्रमणमा आउँदा साथमा आउने पत्रकार वा प्रदेश सरकारको निमन्त्रणामा प्रदेश भ्रमणमा आउने पत्रकारहरुको लागि उक्त भ्रमण अवधिभरको लागि त्यस्तो विवरण दिन आवश्यक नपर्ने गरी सञ्चार रजिष्ट्रारले छुट दिन सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विवरण पठाउने सञ्चार सम्बन्धी संस्थाका प्रतिनिधिहरुलाई सञ्चार रजिष्ट्रारले प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र प्रदान गर्नेछ।

(३) प्रदेशको राष्ट्रिय चाडपर्व वा विशेष अवसरमा छोटो

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

अवधिको लागि प्रदेश भ्रमणमा आउने पत्रकारहरुको लागि सञ्चार रजिष्ट्रारले अस्थायी प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र दिने ब्यवस्था गर्न सक्नेछ।

(४) उपदफा (२) वा (३) बमोजिम प्रेस प्रतिनिधि र प्रमाणपत्र लिन चाहने व्यक्तिले आफू काममा संलग्न रहेको संस्थाको सिफारिस साथ तोकिए बमोजिमको योग्यताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि संलग्न राखी सञ्चार रजिष्ट्रार समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ र सञ्चार प्रतिनिधि प्रमाणपत्र लिन चाहने स्वतन्त्र पत्रकारले पनि सोही बमोजिम निवेदन दिन सक्नेछ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि सञ्चार रजिष्ट्रारले त्यस्तो निवेदन उपर आवश्यक छानविन गरी तोकिएको दस्तुर लिई तोकिएको ढाँचामा निवेदनवालालाई प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र वा अस्थायी प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र दिन सक्नेछ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र वा अस्थायी प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र पाएको व्यक्तिले यस ऐन र प्रचलित कानूनको अधीनमा रही आफ्नो कार्य क्षेत्रभित्र समाचार संकलन गर्न सक्नेछ।

(७) प्रेस प्रतिनिधि तथा स्वतन्त्र पत्रकार सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

४५. **प्रकाशन तथा प्रसारण गर्न नहुने:** (१) देहायका कुराहरु कुनै पनि स्वदेशी, विदेशी सञ्चारको माध्यमबाट प्रकाशन, प्रसारण गर्न तथा सञ्चार सामग्रीको उत्पादन र प्रवाह गर्न हुँदैन:-

(क) नेपालको स्वतन्त्रता, सार्वभौमसत्ता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रियता वा संघीय इकाई बीचको सुसम्बन्धमा आँच आउने,

(ख) विभिन्न जात, जाति, धर्म वा सम्प्रदाय बीचको सुसम्बन्धमा खलल पर्ने,

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

(ग) राज्यद्रोह, गाली बेइज्जती वा अदालतको अवहेलना हुने वा अपराध गर्न दुरुत्साहन गर्ने,

(घ) सार्वजनिक शिष्टाचार, नैतिकताको प्रतिकूल हुने,

(ङ) श्रम प्रति अवहेलना गर्ने,

(च) जातीय छुवाछूत एवं लैंगिक भेदभावलाई दुरुत्साहन गर्ने।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रसारण गर्न नहुने सम्बन्धी व्यवस्था विदेशी प्रकाशनको प्रदेश संस्करण वा मुद्रण र अन्य प्रसारण पुनः प्रसारण रिले प्रसारणमा समेत लागू हुनेछ।

परिच्छेद- ७

सजाय र पुनरावेदन सम्बन्धी व्यवस्था

४६. **दण्ड सजायः** (१) कसैले दफा ४ बमोजिम इजाजतपत्र नलिई कार्यक्रम उत्पादन, वितरण +प्रसारण तथा डाउनलिङ्क गरेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई +वा संस्थाको कार्यकारी प्रमुखलाई कार्यालयले पन्ध्र दिनको समयावधि दिई पहिलो पटक सचेत गराउने र पुनः सोही प्रकृतिको कसूर दोहोऱ्याएमा इजाजतपत्र दस्तुर बापत लाग्ने दस्तुर बराबर रकम असूल उपर गरी सो बराबरको रकम जरिबाना ✂........ हुनेछ।

+(१क) कुनै सञ्चार माध्यमले यो ऐन तथा यस अन्तर्गत बनेको नियमावली बमोजिम नवीकरण नगरी कार्यक्रम सञ्चालन गरेमा वा नवीकरण नगरी विज्ञापन बापतको कुनै रकम उठाएको प्रमाणित भएमा त्यस्तो संस्थालाई जति वर्षको नवीकरण नगरेको हो त्यति वर्षको नवीकरण गर्दा लाग्ने शुल्क बराबरको जरिबाना गरी सो अवधिमा विज्ञापन बापत उठाएको शुल्क असूल उपर गरिनेछ। यसरी पहिलो

+ पहिलो संशोधनद्वारा थप।

✂ पहिलो संशोधनद्वारा झिकिएको।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

पटक कारबाही गरे पश्चात् पुनः सोही किसिमको कार्य गरेमा कार्यालयले थप कारबाहीको लागि मन्त्रालयमा लेखी पठाउनेछ।

(२) कसैले दफा ४५ बमोजिम प्रकाशन तथा प्रसारण गर्न नहुने कुरा गरेमा विषयको गाम्भीर्यता हेरी पच्चीस हजार रूपैयाँसम्म जरिबाना ✂........ हुनेछ।

★(३) कसैले उपदफा (१), (१क) र (२) मा लेखिएदेखि बाहेक यस ऐन बमोजिम गर्नुपर्ने कार्य नगरेको वा गर्न नहुने कार्य गरेमा कार्यालयले कसूरको मात्रा हेरी तीन हजार रूपैयाँदेखि एक लाख रूपैयाँसम्म जरिबाना गर्न सक्नेछ।

४७. **<u>सफाइको मौका दिनु पर्ने:</u>** यस ऐन बमोजिम कारबाही र जरिबाना गर्नु अघि सञ्चार रजिष्ट्रारले सफाइको मौका दिनु पर्नेछ।

४८. ★**पुनरावेदनः** <u>यस ऐन बमोजिम भएको सजायको निर्णय उपर चित्त नबुझ्ने पक्षले पुनरावेदन दिन चाहे त्यस्तो निर्णयको जानकारी पाएको मितिले पैंतीस दिनभित्र कार्यालयले गरेको निर्णयको हकमा मन्त्रालयको सचिव समक्ष र मन्त्रालयले गरेको सुरु निर्णयको हकमा सम्बन्धित सञ्चार संस्था रहेको जिल्ला अदालत समक्ष पुनरावेदन दिन सक्नेछ।</u>

४९. ✂............

५०. ✂..........

परिच्छेद- ८

विविध

५१. **<u>किताबको अभिलेखीकरण गराउनु पर्ने:</u>** (१) कुनै पनि किताबको प्रकाशकले प्रकाशित किताब विक्री वितरण गर्नु अघि त्यस्तो किताबको

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

✂ पहिलो संशोधनद्वारा झिकिएको।

★ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित।

दुई प्रति विनामूल्य अभिलेखीकरणको लागि सञ्चार रजिष्ट्रारमा बुझाउनु पर्नेछ।

(२) सञ्चार रजिष्ट्रार उपदफा (१) बमोजिम किताब अभिलेखीकरण गर्दा तोकिए बमोजिमको विवरण सहित तोकिएको ढाँचामा अभिलेखीकरण गर्नुपर्नेछ।

५२. **<u>किताबमा उल्लेख गर्नु पर्ने कुराहरु:</u>** किताबको प्रकाशकले प्रत्येक किताबमा प्रकाशक, सम्पादक वा लेखक वा अनुवादक, मुद्रक, छापाखाना र प्रतिलिपि अधिकार पाउने व्यक्ति समेत सबैको नाम, संस्करणको सङ्ख्या, वर्ष र सो संस्करणमा छापिएको प्रति तथा विक्री मूल्य आदि स्पष्ट बुझिने गरी उल्लेख गर्नु पर्नेछ।

५३. **<u>वृत्ति विकास कोषको स्थापना</u>**: (१) प्रदेश सरकारले पत्रकारिता क्षेत्रमा *<u>कम्तीमा निरन्तर तीस वर्ष</u> अवधिसम्म योगदान पुऱ्याएका जेष्ठ पत्रकारहरुलाई मासिक वृत्ति प्रदान गर्ने उद्देश्यले एउटा पत्रकार वृत्तिकोष स्थापना गर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषको सञ्चालन सम्वन्धी व्यबस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

(३) पत्रपत्रिका क्षेत्रमा स्थायित्व, क्षमता अभिवृद्धि र व्यवसायिक सुरक्षा प्रदान गर्ने हेतुले महिला पत्रकारलाई लक्षित गरी एक कोष खडा गरी प्रदेश स्तरमा अर्धवार्षिक रूपमा विभिन्न तालिम सहितको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

५४. **<u>पत्रकार कल्याण कोषको स्थापना</u>**: (१) प्रदेश सरकारले पत्रकारिताको कार्य सम्पादन गर्दा कुनै दुर्घटना परी घाइते भएको वा दीर्घ रोगबाट पीडित पत्रकारको सहयोगको लागि एउटा पत्रकार कल्याण कोष स्थापना गर्न सक्नेछ।

---

* केही प्रदेश ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषको व्यवस्थापन तथा सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

५५. **<u>सूचना बैंकको स्थापना</u>:** (१) प्रदेश सरकारले सरकारी तथा सार्वजनिक निकायबाट प्रकाशित सामग्री, सूचना तथा निर्णयहरु संकलन, *<u>भण्डारण, प्रशोधन र वितरण</u> गरी नागरिकहरुलाई उपलब्ध गराउन सूचना बैंकको स्थापना गर्नेछ।

(२) सूचना बैंकको गठन, सञ्चालन, व्यवस्थापन र काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ।

५६. **<u>विवरण पेश गर्नु पर्ने</u>:** यो ऐन प्रारम्भ हुनुअघि प्रकाशन तथा वितरण हुँदै आएका पत्रपत्रिका तथा प्रसारण हुँदै आएका प्रसारण संस्थाले सञ्चार रजिष्ट्रारले तोकेको अवधिभित्र तोकिए बमोजिमका विवरण अभिलेखको लागि सञ्चार रजिष्ट्रार समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

५७. **<u>श्रमजीवी पत्रकार सम्बन्धी व्यवस्था</u>:** (१) सञ्चार संस्थाले संघीय कानून बमोजिम निर्धारित न्यूनतम पारिश्रमिक तथा सेवा सुविधामा नघट्ने गरी श्रमजीवी पत्रकारलाई पारिश्रमिक तथा सेवा सुविधा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको पारिश्रमिक तथा सेवा सुविधा सम्बन्धी अनुगमन मन्त्रालयले गर्नेछ।

(३) सञ्चार संस्थाले नियुक्तिपत्र नदिई श्रमजीवी पत्रकारलाई काममा लगाउनु हुँदैन।

(४) सञ्चार संस्थाले श्रमजीवी पत्रकारको लागि सामाजिक सुरक्षाको व्यवस्था लागू गर्नु पर्नेछ।

(५) सञ्चार संस्थाले छापाखाना वा सञ्चार गृहमा काम गर्ने श्रमिक र उक्त छापाखाना वा सञ्चार गृहबाट उपभोक्ता वा वितरण केन्द्रसम्म पत्रपत्रिका पुऱ्याउने कार्यमा संलग्न सञ्चार मजदूर (हकर)

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय बागमती प्रदेश

---

* केही प्रदेश ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित।

लाई पनि संघीय कानून बमोजिम न्यूनतम पारिश्रमिक, सामाजिक सुरक्षा र नियुक्तिपत्र दिनु पर्नेछ।

+**५७क. अनुसूची हेरफेर**: प्रदेश सरकारले प्रदेश राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी आवश्यकता अनुसार अनुसूचीमा हेरफेर गर्न सक्नेछ।

*५८. **नियम, कार्यविधि, निर्देशिका एवं मापदण्ड बनाउन सक्ने**: प्रदेश सरकारले यस ऐन कार्यान्वयनको लागि आवश्यकता अनुसार नियम, कार्यविधि, निर्देशिका एवं मापदण्ड बनाउन सक्नेछ।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

+पहिलो संशोधनद्वारा थप।

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित।

+अनुसूची

(दफा ३२क. सँग सम्बन्धित)

शपथको ढाँचा

म .... मुलुक र जनताप्रति पूर्ण वफादार रही सत्य निष्ठापूर्वक प्रतिज्ञा गर्दछु/ईश्वरको नाममा शपथ लिन्छु कि नेपालको राजकीय सत्ता र सार्वभौम सत्ता नेपाली जनतामा निहित रहेको नेपालको संविधानप्रति पूर्ण वफादार रहँदै सञ्चार रजिष्ट्रार पदको जिम्मेवारी न्यायपूर्वक देश र जनताको सोझो चिताइ, कसैको डर नमानी, पक्षपात नगरी, पूर्वाग्रह वा खराब भावना नलिई इमान्दारिताकासाथ गर्नेछु र आफ्नो कर्तव्यको पालनाको सिलसिलामा आफूलाई जानकारीमा आएको गोप्य राख्नु पर्ने कुरा म पदमा बहाल रहँदा वा नरहँदा जुनसुकै अवस्थामा पनि कानूनको पालना गर्दा बाहेक अरू अवस्थामा कुनै किसिमबाट पनि प्रकट वा संकेत गर्ने छैन।

<u>शपथ ग्रहण गर्ने सञ्चार रजिष्ट्रारको</u>	<u>शपथ ग्रहण गराउने पदधिकारीको</u>
(क) नामः-	(क) नामः-
(ख) दस्तखतः-	(ख) दस्तखतः-
(ग) मितिः-	(ग) मितिः-
(घ) पदः-	(घ) पदः-

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

+ पहिलो संशोधनद्वारा थप।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश